

STOCKHOLMS

JUDISKA

FILMFESTIVAL

8-11 MAJ

2004

Inte nu igen. Inte en gång till. Inte en text till som handlar om betydelsen av att visa upp den judiska kulturen. Inte en text till om den framväxande antisemitismen och vikten av att bekämpa den. Och att detta är just vad vi gör i filmfestivalen. Inte en till. Sådant får jag höra från mina festivalkollegor. Men vad ska jag då skriva om?

Kanske ligger det någonting i det. Det kan bli lite tjatigt. Men faktum kvarstår; det förefaller som om företrädare för det samhälle som omger minoritetskulturerna gärna frågar efter en anledning. Varför? Vad ska det vara bra för? Behövs det verkligen en judisk filmfestival?

När det romska kulturcentret i Bagarmossen slog upp sina portar för ett par månader sedan frågade DNS reporter varför det behövs ett romskt kulturcentrum. Ja, varför inte. Man kan ju alltid vända på steken och fråga sig varför det behövs ytterligare en journalist som ställer mindre begåvade frågor kring minoritetens rätt att manifesteras sin kultur. Det kan man verkligen fråga sig.

2004 har onekligen varit ett händelserikt år. Århundradets storgräl utbröt då den israeliska ambassadören gav sig på ett av verken på Making Differences, en kulturmanifestation knuten till folkmordskonferensen i Stockholm. Hans oacceptabla beteende och det påföljande bråket omintetgjorde alla försök till ett konstruktivt samtal kring krisen i Mellanöstern. Några av de andra verken, som på ett mer lågmält och nyanserat sätt skildrade konflikten mellan Israel och Palestina, hamnade helt i skymundan. Det kan inte ha varit avsikten, och blev mycket olyckligt för alla oss som tror att

konstruktivitet och försoning måste vara nästa steg. Inte ytterligare provokationer och hätska utfall från bägge parter.

I år riktar festivalen strålkastaren mot Israel. I flera av festivalens filmer skildras det som ofta framstår som en olöslig konflikt på ett mer mångfacetterat sätt. I likhet med den uppmärksammade Check Point får vi i Ford Transit följa dem som lever på de ockuperade områdena, de som ständigt måste röra sig mellan bevakade gränsposteringar. I Galoot får filmaren, i frivillig exil i London, möjlighet att på avstånd reflektera över konflikten och över sitt eget förhållningssätt till Israel och palestinierna. Channels of Rage gestaltar samma konflikt, men denna gång inifrån Israel. Filmerna har rönt stor uppmärksamhet så missa dem inte.

Men en judisk filmfestival är mycket mer än Israel och konflikten i Mellanöstern. Den är också judisk blaxplotation i festivalens öppningsfilm The Hebrew Hammer, jiddishkultur i den legendariska The Vilna Legend och judiska barn som gömdes för att undkomma nazisterna i filmen Hidden Children.

Festivalen uppmärksammar också att det i år är 100 år sedan Isaac Bashevis Singer föddes. Vi visar Sinneas estrad, ett oförglömligt samtal mellan Singer och Anthony Burgess från 1985. Två av litteraturens giganter från två helt skilda universum. Och ändå mötas de två. Mycket bättre än så kan det knappast bli.

VÄLKOMNA

Christina Gamstorp

ÖPPNING NIGHT PARTY!

Som vanligt bjuder vi på underhållning och något att dricka i Zitas biosalong och i foajén. Mingla och njut.

ÖPPET FORUM

Salomon Schulman om Isaac Bashevis Singers författarskap, och om jiddishkulturen. **Anders Bárány**, intendent vid Nobelmuseet, berättar hur det gick till när Singer fick sitt Nobelpris. Vad hände egentligen i Konserthuset och på Nobelfesten? Ett stycke Nobelprishistoria. **Söndag 9/5 kl. 14.15.**

FACE TO FACE

Möt människan bakom filmen i festivalens Face to Face

Jonathan Kesselman regissören bakom The Hebrew Hammer medverkar vid festivalens galapremiär. Närmare Cannes än så här kommer man inte. **Lördag 8/5 kl. 19.00 och måndag 10/5 kl. 19.15.**

Asher de Bentolila Tlalim regissören bakom Galoot medverkar vid visningen. **Söndag 9/5 kl. 19.00.**

Esaias Baitel som gjort Zonen och Esters bok medverkar vid visningen. **Söndag 9/5 kl. 13.15. och kl. 21.00.**

BILJETTBESTÄLLNING

Biljettbeställningar kan göras fr o m **27 april** på tel 08-545 27 251 mellan 16-21 eller direkt i kassan som har öppet vardagar mellan 16-21 och lördag-söndag 13-21 (stängt 1 maj) på Biograf Zita, Birger Jarlsgatan 37. Biljetter kan också bokas fr o m **27 april** på www.zita.se

Biljettpris 60 kr, medlemskort (obligatoriskt) 30 kr.

Beställda biljetter hämtas senast 60 minuter före föreställningen början.

Hämta gärna biljetterna i god tid före festivalen fr o m 27/4 då det alltid blir mycket folk och trängsel i kassan i samband med föreställningen. Biljettkassan har öppet vardagar mellan 16-21 och lördag-söndag 13-21 (stängt 1 maj).

Filmerna har engelskt tal/text om inget annat angivits.

Festivalen går av stapeln på **Zita, Birger Jarlsgatan 37**

Zita
FOLKETS BIO

LÖRDAG 18/5

19.00 **The Hebrew Hammer** face to face: Jonathan Kesselman Salong 1

19.15 **Gebürtig** Salong 2

21.15 **Wondrous Oblivion** Salong 1

21.30 **Channels of Rage** förfilm: Zonen Salong 2

OPENING NIGHT PARTY

SÖNDAG 9/5

11.45 **Fiender, en kärlekshistoria** Salong 1

13.15 **Mannen som älskade Haugesund** förfilm: Esters bok Salong 2

face to face: Esaias Baitel

14.00 **Sinnenas estrad** - Singer och Burgess salong 1

ÖPPET FORUM: Salomon Schulman och Anders Bányi från

Nobelmuseet om Isaac Bashevis Singer

14.30 **Ford Transit** Salong 2

16.15 **The Vilna Legend** Salong 2

17.15 **Yossi and Jagger** Salong 1

17.30 **Secret Lives: Hidden Children and Their Rescuers During WWII** Salong 2

19.00 **Galoot (Exile)** face to face: Asher de Bentolila Tlalim Salong 1

19.15 **Mannen som älskade Haugesund** förfilm: Zonen Salong 2

21.15 **Gebürtig** Salong 1

21.00 **My Architect** förfilm: Esters bok Salong 2

face to face: Esaias Baitel

MÅNDAG 10/5

16.45 **Forget Baghdad - Jews and Arabs: The Iraqi Connection** Salong 1

17.00 **My Architect** Salong 2

19.00 **Wondrous Oblivion** Salong 1

19.15 **The Hebrew Hammer** face to face: Jonathan Kesselman Salong 2

21.00 **Secret Lives: Hidden Children and Their Rescuers During WWII** Salong 1

21.15 **The Vilna Legend** Salong 2

TISDAG 11/5

17.00 **Ford Transit** Salong 2

19.00 **Forget Baghdad - Jews and Arabs: The Iraqi Connection** Salong 2

19.15 **Galoot (Exile)** Salong 1

21.00 **Channels of Rage** Salong 1

21.15 **Yossi and Jagger** Salong 2

THE HEBREW HAMMER

The Hebrew Hammer

Regi: Jonathan Kesselman

USA 2003

85 min

FESTIVALENS ÖPPNINGSFILM

En riktig actionkomedi där de charmiga stereotyperna duggar tätt. Kiosklitteraturens stora hjälte Mike Hammer har förvandlats till "The Hebrew Hammer". Han har hatt, kippa, läderrock och stora pistoler. Davidsstjärnan bär han med stolthet, och han är i bästa blaxploitation-anda en riktigt supercool hjälte. Liksom sin förlaga gör "The Hebrew Hammer" sitt bästa för att rensa upp i den undre världen. Hans uppdrag denna gång är att rädda de oskyldiga judiska barnen från jultomtens elake son, som vill stryka Channuka ur kalendern. Med hjälp av sin "Jewish American Princess" Esther, och ingen mindre än Mohammed, ledaren för the Afro-American Kwanzaa Liberation Front, står han upp mot det vita protestantiska USA. Det ultimata vapnet får han dock från sin judiska mamma.

Regissören Jonathan Kesselman medverkar vid visningarna.

Mannen som älskade Haugesund

Regi: Jon Haukeland/Tore Vollan

Norge 2003

59 min

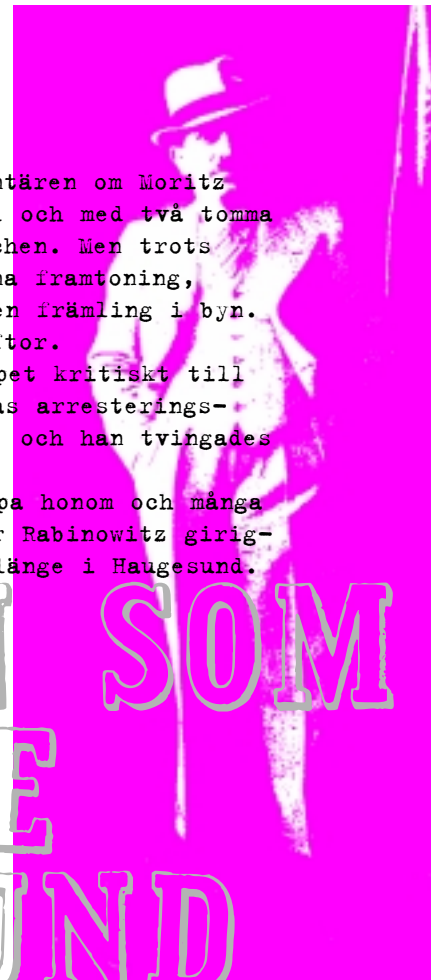
Mannen som älskade Haugesund är dokumentären om Moritz Rabinowitz, som kom till Haugesund 1911 och med två tomma händer byggde ett imperium i klädbranschen. Men trots sina stora framgångar och sin världsvana framtoning, eller kanske just därför, förblev han en främling i byn. Modernitet stod mot helylle och lusekoftor.

Redan före kriget var Rabinowitz öppet kritiskt till nazismen och stod högst upp på tyskarnas arresteringslista efter ockupationen av Norge 1940, och han tvingades till en dramatisk flykt.

Mycket få gjorde något för att hjälpa honom och många haugesundare hävdar än idag att det var Rabinowitz girighet som fick honom att stanna alltför länge i Haugesund.

Fram tonar ett smått inskränkt Norge.

MANNEN SOM ÄLSKADE HAUGESUND

Yossi and Jagger

Regi: Eytan Fox

Israel 2002

65 min

En film om två israeliska soldaters kärlekshistoria. De är befäl på en avlägsen militärbas vid gränsen till Libanon, och försöker hitta utrymme för sin kärlek i den machomilitära miljön. Yossi är yrkesbefäl, en man präglad av det militära systemet, men har ännu inte kommit ut ur garderoben. Jagger står lägre i graderna, och uppfattas som något av en charmig rockstjärna, öppen och mer frigjord.

Filmen ger en verklighetstrogen, och delvis dogmaartad bild av hur det kan vara att vara ung israel idag. I ett skede i livet då dessa unga människor borde studera, festa och älska, är de istället tvungna att göra sin militärtjänstgöring med risk att döda och bli dödade.

YOSSI AND JAGGER

Forget Baghdad - Jews and Arabs: the Iraqi Connection

Regi: Samir

Schweiz 2003

112 min

Den schweiziska filmaren Samir, född i Bagdad, är barn till kommunistiska muslimer. För att söka sina rötter och sin identitet tar han sig till Israel av alla ställen. Detta för att intervjua ett antal äldre judiska män, alla med rötterna i samma irakiska vänsterrörelse som hans egna föräldrar. Samtidigt är detta en film om stereotyperna "jude" och "arab", och om upplevelsen att immigrera till Israel som arabisk jude.

Den växande arabiska nationalismen fick många väletablerade irakiska judar att fly till Israel. Mötet med det judiska hemlandet blev en chock för många av dem. I det ashkenasidominerade Israel stod de sefardiska judarna oftast utanför det etablerade samhället. Med sin hemvist i den arabiska kulturen hade de inget annat val än assimilation och de blev tvungna att se sin identitet i ett nytt ljus.

En film som visar ett Israel mycket mer mångfacetterat än vad den gängse mediebilderna ger sken av.

FORGET BAGDAD

Wondrous Oblivion

Regi: Paul Morrison
Storbritannien 2003
105 min

England i början av 60-talet. Elvaåriga David Wiseman älskar cricket men spelar hellre än bra - tills en jamaikansk familj flyttar in i grannhuset och sätter upp ett bollnät i trädgården. Den judiske pojken möte med den jamaikanska kulturen bär frukt och Davids cricketspel får helt plötsligt en helt annan stuns.

I grannskapet är man dock inte lika glada över de nya inflyttarna. Davids familj, tidigare mindre uppskattad på grund av sin judiska bakgrund, flyttas plötsligt upp ett pinnhål och förväntas dela illviljan gentemot "främlingarna".

Allvar och humor i lika delar kännetecknar denna varma film.

Gebürtig

Regi: Lukas Stepanik/Robert Schindel
Österrike 2002
115 min

Österrike, sent 80-tal. En samling människor som alla är fångade i sitt förflutna, blir indragna i ett filmprojekt då ett bolag från Hollywood är i Wien för att göra en film om Förintelsen. Herman Gebürtig, en framgångsrik österrikisk-judisk kompositör och överlevande, bosatt i New York, blir tillfrågad om han kan skriva "koncentrationslägermusik" till filmen. Danny, en cynisk och svartsynt stand-upkomiker från Wien, blir ombedd att spela en av filmrollerna. Han har en flickvän vars pappa satt i läger p.g.a. sitt politiska arbete och överlevde Förintelsen. En dag får pappan syn på en nazistisk krigsförbrytare på en restaurang i en avlägsen alpy. Dramat tar en ny vändning.

Historien lever i mötet med dagens österrikiska verklighet i denna lätt sarkastiska och melankoliska film om människor snärjda av sitt förflutna.

WONDROUS OBLIVION

GEBÜRTIG

The Vilna Legend

Regi: Zygmund Turkow/Georg Roland

Polen 1924/USA 1933

60 min

The Vilna Legend var en gång en av jiddishfilmens stora succéer. Flera av filmens skådespelare var också genrens dåtida megastjärnor, som Ester-Rokhl Kaminska och Ida Kaminska.

En jeshivastudent och en föräldralös flicka förälskar sig, men hotas av evig åtskillnad trots att deras föräldrar lovat dem till varandra redan innan de föddes. Bara ett mirakulöst ingripande från profeten Elijas kan lösa dilemmat och återställa tingens ordning i detta härligt romantiskt schmaltziga och charmiga drama.

Grundhistorien, som baseras på en pjäs av Peretz Hirshbein, känner ni säkert igen om ni sett filmer som The Wow (SJFF 2003). Filmen spelades från början in i Polen redan 1924, men en grupp jiddishskådespelare från New York lade på 30-talet till dialog och några nya scener. Denna unika filmkopia har nyligen restaurerats på National Center for Jewish Film vid Brandeis University, USA.

Channels of Rage

Regi: Anat Halachmi

Israel 2003

72 min

Två av Israels mest kända rappare, judiska Subliminal och palestinske Tamer, skulle på många sätt kunna vara direkt tagna från något amerikanskt storstadsgetto. Israelisk hiphop har som i många länder blivit ett medel för att uttrycka frustration och politiska åsikter, två saker det inte råder brist på i Israel.

För några år sedan turnerade dessa två rappare tillsammans som jämbördiga. Med de senaste årens våldsamma konflikt mellan palestinier och judar, har dock relationerna och det musikaliska budskapet förändrats. Gruppernas texter har blivit mer nationalistiska, och medan Subliminal har anklagats för militarism och rasism, har Tamer kritiserats för att uppmuntra palestinskt våld.

Channels of Rage filmades under tre turbulenta år av palestinskt uppror, och följer omväxlande de två rapparna tätt i hämlarna. Filmen fångar inte bara den israeliska hiphopscenen, utan skildrar också verkligheten för dagens unga judiska och palestinska israeler, bortom de braskande nyhetsreportagen. Allt till rytmen av tung skön rap.

CHANNELS OF RAGE

Fiender, en kärlekshistoria

Regi: Paul Mazursky

USA 1989

119 min

Den judiska Herman har lyckats fly från nazisternas terror. Han är gift med sin räddare Yadwiga, som var familjens husa i Polen. Samtidigt som han kämpar för att skapa sig ett nytt liv på Coney Island lever han dubbelliv med den sexiga flammen Masha. Herman jobbar även som spökskrivare åt en rabbin och på det hela taget är han inte alls nöjd med livet.

Han lever med tre kvinnor samtidigt, och minnet av den första frun och deras barn, som han tror har dött i lägren, släpper inte taget om honom. Och värre blir det när hon dyker upp för att hälsa på honom i New York.

Fylld av ironi, tragik och humor är detta en riktig klassiker, baserad på en roman av Singer, som man inte glömmer i första taget.

Isaac Bashevis Singer 100 år. 2004 är det hundra år sedan Isaac Bashevis Singer föddes. 1978 fick han Nobelpriset i litteratur. Hans första roman, Satan i Goraj, publicerades i Polen strax innan han emigrerade till USA. I det nya hemlandet fortsatte han att skriva på jiddisch även sedan hans böcker blivit internationellt kända i engelsk översättning och detta bidrog

Sinnenas estrad - Isaac Bashevis Singer och Anthony Burgess

Sverige 1985

SVT

57 min

1985 sände Sveriges Television detta samtal mellan två litterära giganter: Isaac Bashevis Singer och Anthony Burgess. Samtalet kom att handla om jordens undergång, ondskan, berättandets källor, och fördes utifrån två vitt skilda universum. Medan Burgess talar om sin barndom, böckerna han skrivit, om Satan och världens ondska talar Singer om Gud, litteraturen och jiddish; kort och gott ett samtal mellan två människor som överhuvudtaget inte talar samma språk.

Ett unikt tillfälle att se detta möte mellan två av 1900-talets stora författare.

starkt till att bevara jiddisch som litterärt språk. Singer skildrade färgrikt och realistiskt de polska judarnas öden under olika perioder i Polens historia och senare ute i världen. Singer behandlade ofta konflikten mellan den traditionella religionen och en uppvaknande skepticism, och olika former av nationalism.

Galoot (Exile)

Regi: Asher de Bentolila Tlalim
Israel/Storbritannien/Tyskland 2003
100 min

Kanske är det bara på behörigt avstånd, i exil, som man verkligen kan se och förstå. En israelisk filmare tillfälligt bosatt i London vänder kameran mot sig själv och sina närstående. Det blir möjligt att se de uppsplitande konflikterna i hemlandet i ett klarare och mer provocerande ljus. På neutral mark går det att ha naturliga kontakter med palestinier, och föra samtal som tidigare tett sig omöjliga. På denna känsliga och ibland smärtsamt självreflekterande resa tas vi med till hans barndoms Marocko, till Polen och till resterna av de byar i Israel där palestinier en gång levt och verkat.

I en intervju om filmen sa regissören: "Sedan starten av Al-Aqsa intifadan, har den ömsesidiga bristen på förståelse och blindhet för den andra sidans lidande bara växt". Filmen Galoot vill ta oss bortom just detta, och den har uppmärksammats för att den lyckas bryta likgiltigheten och för sin tydliga humanism. Den har också av en recensent beskrivits som "ett av de bästa försöken till ett porträtt av tolerans, testad till det möjligas gräns, och bortom denna".

Regissören Asher de Bentolila Tlalim medverkar vid visningen söndag 9/5 kl. 19.00.

My Architect

Regi: Nathaniel Kahn
USA 2003
116 min

Arkitekten Louis Kahn, en liten karismatisk man med ärrigt ansikte, har med byggnader som Salkinstitutet skrivit in sig i historien som en av 1900-talets stora. Nathaniel Kahns film är inte bara ett fint porträtt av denne arkitekt och hans verk, utan lika mycket en skildring av en sons sökande efter en frånvarande far. Louis Kahns blev berömd och hyllad för sina byggnader som är kända för sin geometri, och nästan andliga känsla, trots ofta monumentala dimensioner. I verkligheten var dock Louis Kahns liv inte helt okomplicerat. Född i en fattig invandrarfamilj, tog det många år innan han slog igenom. Trots sin berömmelse blev många av Kahns projekt aldrig förverkligade. Även hans privatliv var komplicerat, med tre parallella familjer, och 1974 dog den då svårt skuldsatte Louis Kahn i en hjärtattack på en toalett på Penn Station i New York. Genom att resa i Louis Kahns fotspår försöker sonen Nathaniel åter skapa en bild av den komplexe fadern som han bara fick träffa vid enstaka tillfällen. Filmen har vunnit flera priser, och har lockat tills sig en stor konst- och arkitekturintresserad publik i USA.

MY ARCHITECT

SECRET LIVES

Secret Lives: Hidden Children and Their Rescuers During WWII

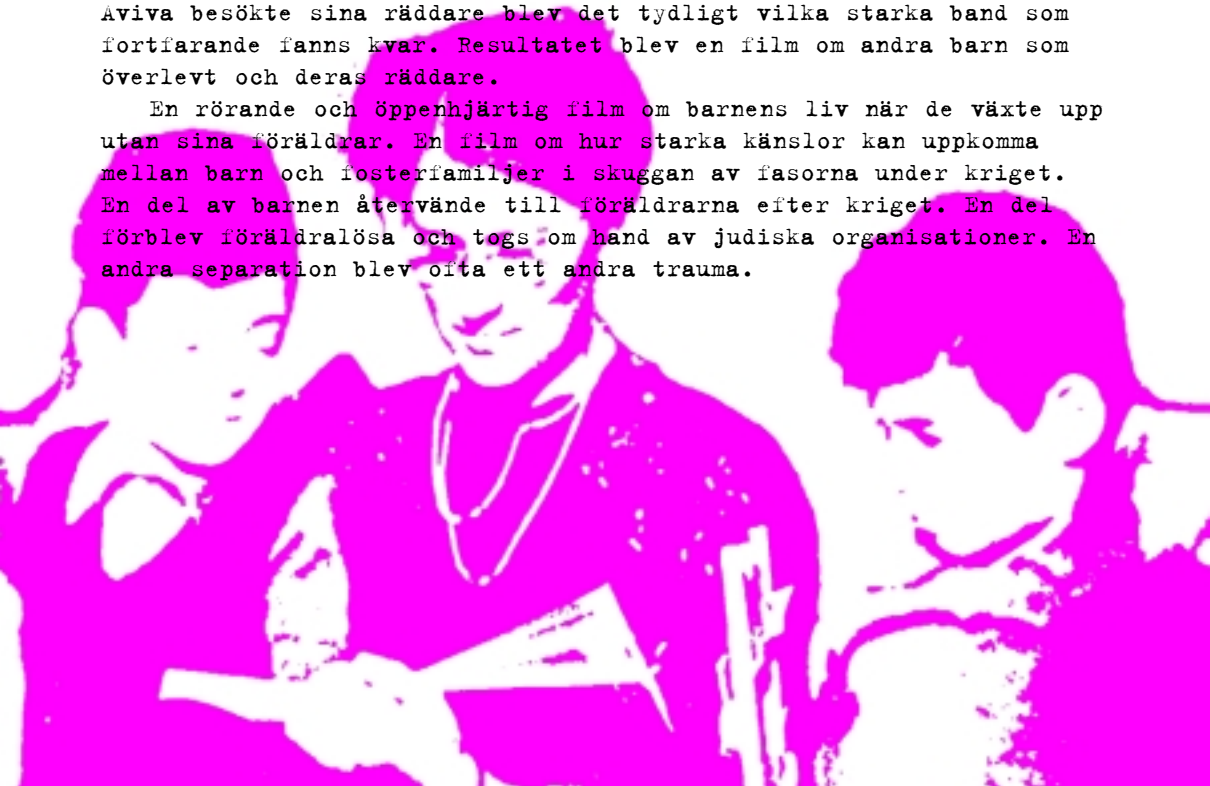
Regi: Aviva Slesin

USA 2002

72 min

En och en halv miljon judiska barn levde i Europa när andra världskriget bröt ut 1939. Mindre än tio procent överlevde. Aviva Slesin var nio månader gammal när hon smugglades ut ur Litauen för att bo hos en ickejudisk familj. Hon lever idag tack vare de människor som riskerade sina liv när hon fick växa upp hos dem. När Aviva besökte sina räddare blev det tydligt vilka starka band som fortfarande fanns kvar. Resultatet blev en film om andra barn som överlevt och deras räddare.

En rörande och öppenhjärtig film om barnens liv när de växte upp utan sina föräldrar. En film om hur starka känslor kan uppkomma mellan barn och fosterfamiljer i skuggan av fasorna under kriget. En del av barnen återvände till föräldrarna efter kriget. En del förblev föräldralösa och togs om hand av judiska organisationer. En andra separation blev ofta ett andra trauma.

Ford Transit

Regi: Hany Abu-Assad

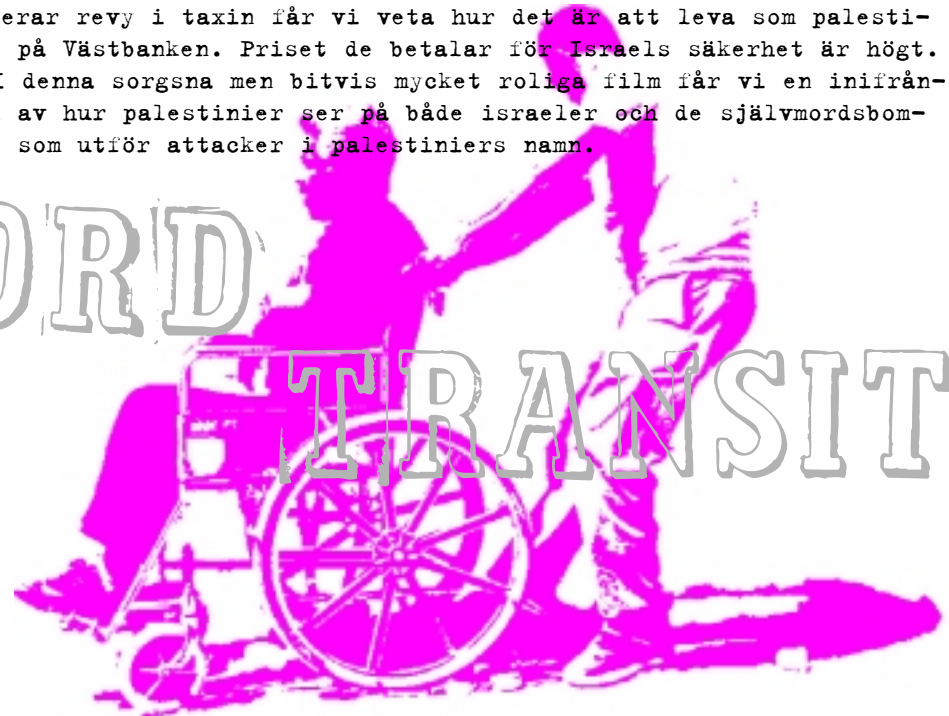
Palestinian Authorities/Holland 2002

80 min

Ford Transit-taxi är det populäraste transportmedlet på de ockuperade områdena. Rajai är en ung palestinier och chaufför i en av dessa bilar. Han känner till varje kurva och bakgata som behövs för att ta sig förbi vägspärrarna runt Ramallah. Genom passagerarna som passerar revy i taxin får vi veta hur det är att leva som palestinier på Västbanken. Priset de betalar för Israels säkerhet är högt.

I denna sorgsna men bitvis mycket roliga film får vi en inifrån-bild av hur palestinier ser på både israeler och de självmordsbombare som utför attacker i palestiniernas namn.

FORD TRANSIT

Esters bok

Regi: Esaias Baitel
Sverige 2004
13 min

Kortfilm

ESTERS BOK

Den bibliska berättelsen om när drottning Ester med mod och list räddade sitt judiska folk undan den onda Haman vävs samman med underbara fotografier från det årliga Purimfirandet i Jerusalems ultraortodoxa kvarter och Esaias Baitels egen barndom som barn till överlevande.

Zonen

Regi: Esaias Baitel
Sverige 2003
10 min

Kortfilm

ZONEN

Under fem år på 70-talet bodde fotografen Esaias Baitel i Paris-förorten Aubervilliers, vilket resulterade i en bok och en utställning som visats världen över. Nu har bilderna också blivit film.

Zonen skildrar en miljö där motorcyklar, rock och hakkors går hand i hand. För att komma nära dessa "Rockers" utgav sig Esaias för att vara svensk av vallonskt ursprung, att vara jude i en miljö som denna var knappast att rekommendera.

Bilderna visar inga vilsekomna ungdomar, istället skildras en hel subkultur med barn och familjebildning. Bilderna är långt före sin tid, de dokumenterar ett 70-tal, vars skeenden senare blommat upp i hela Europa, med en växande nynazism, antisemitism och främlingsfiendlighet.

Arrangör:

Föreningen Stockholms Judiska Filmfestival
Box 19001, 104 32 Stockholm
Email: info@stockholmjff.org
hemsida: www.stockholmjff.org
Bankgiro 5873-4963

Stockholms Judiska Filmfestivals styrelse:

Marjut Ervasti, Christina Gamstorp, Dan Grandér, Rebecka Heyman

Redaktör för katalog och hemsida: Christina Gamstorp

Art Director: Natan Zlotnik

Insamlingsansvarig: Jack Weil

TACK!

Stockholms Judiska Församlings Kulturkommitté, Stockholms Kultur- och Idrottsförvaltning, Stockholms Läns Landsting, Goetheinstitutet och Rita Stetter, Gertrude och Ivar Philipssons minnesfond, Warburgs donationsfond, Eduard och Sophie Heckschers stiftelse, Elise och Jan-Erik Blecher.

Stort tack till er alla som stöder festivalen genom Jack Weils idoga insamlingsarbete.

Föreningen Stockholms Judiska Filmfestival
Box 19001 104 32 Stockholm

FÖRENINGSBREV

B

